

Core
Humanitarian
Standard

HEERKA AASAASIGA AH EE BANI'AADAMNIMADA EE TAYADA IYO ISLA XISAABTANKA

2016 daabacaadda

© Xuquuqda oo dhan way xifdisan tahay. Halbeegga Bani'aadamnimada ee Xudunta ah ee Tayada iyo La Xisaabtanka (CHS) waa halbeeg furan, lagu dhiirri-galiyay in ay adeegsadaan inta ay khusayso inta ugu badan ee suurtoogalka ah. Xuquuqda

daabacaadda alaabta waxaa haysta CHS Alliance, Groupe URD iyo Sphere. Dadka haysta xuquuqda daabacaadda waxay soo dhawaynayaan tarankeeda ujeedooyin waxbarasho, oo ay ku jiraan tababarka, cilmi-baarista iyo hawlaha barnaamijka, waase haddii CHS la aqoonsan yahay. Si loo turjumo ama loo habeeyo dhammaan ama qayb ka mid ah CHS, ogolaansho qoran

daabacaadda labaad: 2024

SHAXDA tasmada

Hordhac 02

Ballanqaadyada wanaagsan 04

Dadka iyo bulshooyinka ku jira xaaladaha dhibaataada iyo baylahda...

1. waxay isticmaali karaan xuquuqdooda kana qayb qaadan karaan ficilada iyo go'aamada iyaga saameeya. 06
2. Helitaanka taageero waqtiyeysan oo wax ku ool ah si waafaqsan baahiyahooda gaarka ah iyo mudnaanta. 07
3. si fiican ayey u diyaarsan yihiin oo aad ugu adkeysanayaan dhibaatooyinka iman kara. 08
4. Helitaanka taageero aan dhibaato u keenin dadka iyo deegaanka. 09
5. si badbaado leh ayuu uga warbixin karaa welwelka iyo cabashooyinka oo uu. 10
6. Helitaanka taageero isku dubaridan iyo taageero dhammaystiran. 11
7. Helitaanka taageero joogto ah oo la hagaajiyo oo ku salaysan jawaab celin iyo waxbarasho. 12
8. la falgalaan shaqaalaha iyo iskaa wax u qabso ixtiraam leh, karti leh, oo si wanaagsan loo maamulay. 13
9. waxay filan karaan in kheyraadka loo maamulo si anshax leh iyo si xilkasnimo leh. 14

Qaamuuska 16

Halbeegga Bani'aadantinimada ee Xudunta ah ee Tayada iyo La Xisaabtanka (CHS) Wuxuu dejiyaa sagaal ballanqaad oo lagu hubinayo in ururadu ay taageeraan dadka iyo bulshada ay saameeyeen dhibaatooyinka iyo nuglaanshaha siyaabaha ixtiraamaya xuquuqdooda iyo sharaftooda oo kor loogu qaadayo doorkooda aasaasiga ah ee xal u helida dhibaatooyinka soo wajaha.

CHS waa heer caalami ah oo la aqoonsan yahay, la cabbiri karo. Waxay kor u qaadaa. xidhiidh siman oo wada shaqayneed oo u dhexeeya dadka iyo bulshada iyo kuwa ka shaqeeya inay taageeraan. Waxay ujeedadeedu tahay inay wax ka qabato dheelidir la'aanta awoodda. Way ku habboon tahay oo lagu dabaqi karaa dhammaan kuwa si gaar ah ama si wadajir ah uga shaqeeya inay taageeraan dadka iyo bulshada. Waxa loo isticmaali karaa qaab dhismeed ahaan:

- U sahli dadka iyo bulshada inay qabtaan kuwa taageera in lagu xisaabtamo.
- • Horumarinta tayada iyo la xisaabtanka hay'adaha iyo shaqadooda.
- • Qiimee oo xaqiiji waxqabadka ururada oo muuji socdaalkooda waxbarasho ee ku wajahan buuxinta ballanqaadyada CHS.
- • Horumarinta dadaallada wadajirka ah si loo xaqiijiyo tayada iyo isla xisaabtanka.
-

CHS waxay ku dhisan tahay mabaadi'da bini'aadantinimo ee caalamku ku heshiiyey ee bini'adminimada, eex la'aanta, madaxbannaanida iyo dhexdhexaadnimada. Waxaa lagu dhisay Axdiga Bani'aadamnimada ee Sphere, kaasoo qeexaya xaqa ay dadku u leeyihiin inay nolol sharaf leh, xaqa ay u leeyihiin inay helaan taageero iyo gargaar, iyo xaqa ay u leeyihiin ilaalinta iyo ammaanka. Hay'adaha ka shaqeeya xaaladaha qalalaasaha bini'aadantinimo waxaa lagu dhiirigelinayaa inay isticmaalaan CHS si ay ula socdaan Heerarka ugu Yar ee Sphere iyo heerarka kale ee qayb ka ah Iskaashiga Heerarka Bani'aadamnimada.

CHS waxay aqoonsan tahay mas'uuliyadda aasaasiga ah ee dawladaha iyo mas'uuliyiinta kale ee ay khusayso si loo ilaaliyo loona taageero kuwa ay dhibaataadu saameysey.

Sagaalka ballan ayaa qeexaya waxa dadka iyo bulshada xaaladaha dhibaataada iyo baylahda ayaa filan kara kuwa iyaga taageera. The Ballanqaadyadu way is dhammaystiraan waana dhammaan walxaha lagama maarmaanka u ah CHS. Ballanqaad kasta waxaa weheliya shuruudaha qeexaya waxa loo baahan yahay in la sameeyo si loo hubiyo in la kulmay marka taageerada dadka iyo beelaha.

Codsashada CHS

Si aad si guul leh u buuxiso sagaalka ballanqaad iyo shuruudaha la socda ee CHS, ururadu waa inay lahaadaan jawi awood u leh oo lagama maarmaanka u ah inay taageeraan codsigooda habaysan. Tani waxay ka dhigan tahay ku dhaqanka iyo muujinta dhammaan

heerarka iyo hawlaha ururka dhaqanka tayada iyo xisaabtanka ee qiyamka ururka, hababka shaqada iyo hababka gudaha, iyo isdhexgalka dadka ay khusayso. Hababkan shaqo iyo hababkani way kala duwanaan doonaan iyadoo ku xidhan hadafka ururka iyo qiyamka ururka, macnaha guud ee uu ku shaqeeyo, nooca hawlihiisa iyo xidhiidhka ay la leeyihiin daneeyayaasha, oo ay ku jiraan dadka iyo bulshada.

SAGAALADA BALAN

Dadka iyo bulshooyinka ku jira xaaladaha qalalaasaha iyo baylahda...

1

isticmaali karaan xuquuqdooda kana qayb qaadan karaan ficilada iyo waxay go'aamada iyaga saameeya.

2

u helida taageero waqtigeeda iyo waxtar leh si waafaqsan oo leh baahiyahooda gaarka ah iyo mudnaanta.

3

aad bay u diyaarsan yihiin oo aad ugu adkeysanayaan dhibaatooyinka iman kara

4

helitaanka taageero aan waxyeello u geysan dadka iyo deegaanka.

5

si badbaado leh ayuu u soo sheegi karaa walaacyada iyo cabashooyinka oo uu wax ka qabto.

6

helitaan taageero isku dubaridan iyo kaabayaal.

7

helida taageero joogto ah oo la waafajiyo oo la wanaajiyo oo ku salaysan jawaab celin iyo waxbarasho.

8

la falgalaan shaqaalaha iyo mutadawiciinta ixtiraamka leh, karti iyo maamul wanaagsan leh.

9

waxay filan kartaa in kheyraadka loo maamulo si anshax leh iyo si xilkasnimo leh.

**dadka ay
dhibaatu
saameysey**

1

gudan
karaa
xuquuqda iyo ka
gayb
qaadashada
go'aamada

2

helida taageero
wagtiyeysan oo wax
ku ool ah

9

waxay filan karaan
maamul anshax iyo
xilkasnimo leh ee
kheyraadka

8

la falgalaan
shagaale ixtiraam
leh, karti leh oo si
wanaagsan loo
maamulay

3

si fican ayey u
diyaarsan yihiin oo
u adkeysi badan
yihiin

7

taageero helitaan
lagu habeeyey ku
salaysan jawaab
celin

4

helitaanka taageero
aan waxyeello u
geysan dadka iyo
deegaanka

helitaan taageero
isku dubaridan
iyo kaabayaal

si badbaado leh ayuu
u soo sheegi karaa
welwelka iyo
cabashooyinka

6

5

BALANQAADASHADA IYO SHURUUDAHA

Ballanqaadka 1

Dadka iyo bulshadu waxay isticmaali karaan xuquuqdooda oo waxay ka qayb qaadan karaan ficilada iyo go'aamada iyaga saameeya.

Shuruudaha::

1.1

Hubi kala duwanaanshiyaha, sinnaanta iyo ka mid noqoshada tixgalinta in lagu dhex daray shaqada ururka ee dadka iyo beelaha, iyadoo fiiro gaar ah loo leeyahay kuwa la takooro

1.2

Si joogto ah ula wadaag xogta ku habboon dadka iyo bulshada, oo ay ku jirto xuquuqdooda ee la xidhiidha ballanqaadyada iyo masuuliyadaha ururka.

1.3

Ku xidhiidh luqado iyo qaabab si fudud loo heli karo, la fahmi karo, ixtiraam leh oo ku habboon dadka iyo bulshada.

1.4

Hubi ka qaybgalka dadka ee go'aamada iyo ficilada inay macno u leedahay iyaga oo u dhigma hababka ay door bidaan ee ka qayb qaadashada.

1.5

Isgaadhsiinta matalaysa dadka iyo beelaha, oo ay ku jiraan kuwa loo isticmaalo u doodista iyo lacag ururinta, waxay haystaan ogolaanshahooda la wargaliyay, waa sax, ixtiraam, anshax iyo ilaalinta sharaftooda.

1.6

Samee hab urureed isku xidhan si loo hubiyo wadaagis- wareedka hufan, xidhiidhka iyo ka-qaybgalka macnaha leh ee dadka iyo bulshada falalka iyo go'aamada iyaga saameeya

Ballanqaadka 2

Dadka iyo bulshadu waxay helaan taageero waqti ku habboon oo ku habboon baahiyahooda gaarka ah iyo mudnaanta.

Shuruudaha:

2.1

Qorshee oo hirgeli barnaamijyo ixtiraamaya oo dhisaya aqoonta maxalliga ah, kartida iyo falalka jira.

2.2

Adeegso shuruudo cadaalad ah, dhexdhexaad ah oo hufan si aad u qeexo barnaamijyada iyo dadka ama kooxaha ay taageerto ururka.

2.3

Si joogto ah ula soco oo u hagaaji barnaamijyada si aad u hubiso in waxqabadyadu ay yihiin kuwo wakhtigooda ku habboon, la heli karo oo wax looga qabto baahiyaha mudnaanta leh ee dadka iyo bulshada.

2.4

Dalbo heerar farsamo oo khuseeya iyo ku-dhaqanka wanaagsan ee la aqoonsan yahay ee shaqada ururka ee dadka iyo bulshada.

2.5

U tixraac baahi kasta oo mudnaanta leh ee aan la daboolin daneeyayaasha ay khusayso ee leh khibrad farsamo iyo karti wax looga qabto.

2.6

Samee hab urureed isku xidhan si loo hubiyo in taageerada ay ku salaysan tahay fahamka macnaha guud iyo dhaqanka iyo awoodaha kala duwan, dayacanka, baahiyaha iyo khataraha ay wajahaan dadka iyo bulshooyinka, iyadoo fiiro gaar ah loo leeyahay kuwa la takooro

Ballanqaadka 3

Dadka iyo beelaha waa si fiican u diyaarsan oo adkeysiga badan dhibaatooyinka iman kara.

Shuruudaha:

3.1

Taageer hoggaanka rasmiga ah iyo kuwa aan rasmiga ahayn ee bulshada iyo dadaallada ay maxalligu horseedeen si loo xoojiyo adkeysiga dadka iyo bulshada.

3.2

Taageer awoodaha deegaanka si aad u odoroso oo aad uyarayso khataraha dhibaatooyinka ama masiibooyinka iman kara.

3.3

Qorshayso oo hirgeli barnaamijyadaas gacan ka geystaan saamaynta togan ee muddada-dheer nolosha dadka, maciishada, dhaqaalaha deegaanka iyo deegaanka.

3.4

Taageer lahaanshaha deegaanka ee agabka iyo go'aan qaadashada laga bilaabo bilawga shaqada dadka iyo bulshada.

3.5

Samee hab urureed isku xidhan si loo hubiyo in taageerada ay xoojiso ficilada maxaliga ah iyo go'aan qaadasha.

Ballanqaadka 4

Dadka iyo bulshada galaan taageero aan dhib keenin dadka ama deegaanka.

Shuruudaha:

4.1

Aqoonsa, ka hortag, yareyso oo wax ka qabato suurtagalnimada iyo saameynta xun ee barnaamijyada ku yeelan karaan dadka iyo bulshada

4.2

Aqoonsa, ka hortag, yarayso oo wax ka qabato suurtagalnimada iyo saamaynta xun ee dhabta ah ee barnaamijyadu ku leeyihiin deegaanka

4.3

Hubi in si badbaado leh, anshax leh oo wax ku ool ah loo maareeyo xogta iyo macluumaadka si loo yareeyo khataraha dadka iyo bulshada si waafaqsan dhaqanka wanaagsan ee la aqoonsan yahay ee ilaalinta xogta.

4.4

Samee hab urureed isku xidhan si loo hubiyo in ururku u shaqeeyo siyaalo ilaalinaya badbaadada, amniga, xuquuqda iyo sharafta dadka iyo bulshada iyo ka hortagga dhammaan noocyada dhiig-miirashada iyo xadgudubka, oo ay ku jiraan dhiig-miirashada, xadgudubka iyodhibaataynta, shaqaalaha iyo mutadawiciinta si waafaqsandhaqan wanaagsan la aqoonsan yahay.

4.5

Samee hab urureed isku xidhan si loo yareeyo saamaynta xun ee deegaanka ee ururka iyo shaqadiisa si waafaqsan dhaqanka wanaagsan ee la aqoonsan yahay

Ballanqaadka 5

Dadka iyo bulshadu waxay si badbaado leh uga warbixiyaan welwelka iyo cabashooyinka oo ay wax ka qabtaan.

Shuruudaha:

5.1

Qorshayso oo hirgeli habab badbaado leh, la heli karo oo ku habboon dhammaan kooxaha bulshada si ay u bixiyaan jawaab celin oo uga warbixiyaan walaacyada iyo cabashooyinka si waafaqsan dhaqanka wanaagsan ee la aqoonsan yahay.

5.2

Si joogto ah ula soco in dadka iyo bulshadu ay fahmaan sida shaqaalaha iyo mutadawiciinta looga filayo inay u dhaqmaan si looga hortago dhaqamada waxyeelada leh, oo ay ku jiraan dhiig-miirashada iyo xadgudubka galmada, iyo dhibaataynta

5.3

Si joogto ah ula soco dadkaas, bulshada iyo daneeyayaasha kale ee ay khusayso way fahmaan sida loo sameeyo ka warbixi tabashooyinka iyo cabashooyinka, iyo sida ay u dhici doonaan wax laga qabto.

5.4

Maamul, baar, ciwaan iyo/ ama si habboon u gudbi cabashooyinka si waafaqsan dhaqanka wanaagsan ee la aqoonsan yahay.

5.5

Codso hababka ku habboon dhibbanaha/badbaadiyaha si loo baadho loogana hadlo cabashooyinka iyo warbixinnada dhaqan-xumo kasta, oo ay ku jiraan dhiig-miirashada, xadgudubka iyo dhibaataynta.

5.6

Samee habab urureed isku xidhan si loo hubiyo in wixii tabasho iyo cabasho ah la soo dhaweeyo loogana hawlgalo wakhtiga iyo habka ku haboon

Ballanqaadka 6

Dadka iyo bulshadu waxay helaan taageero isku dubaridan iyo mid dhammaystiran.

Shuruudaha:

6.1

Hubi in shaqada ururka ay la mid tahay oo ay kaabayso waxqabadyada maxaliga ah iyo kuwa ku salaysan bulshada, iyo kuwa ay khusayso.

6.2

Taageer wada-hawlgalayaasha si ay u dabaqaan ballanqaadyada tayada iyo la xisaabtanka dadka iyo bulshada dhammaan heerarka shaqada.

6.3

Si joogto ah u qiimee tayada iyo waxtarka xidhiidhka ka dhexeeya lammaaneyaasha kana qaado tallaabo sixid ah marka loo baahdo.

6.4

Samee hab urureed isku xidhan si loo hubiyo in wada shaqaynta iyo iskaashatooyinka ay ku salaysan yihiin go'aan qaadashada cadaalada iyo wadaaga kheyraadka lana ixtiraamo sifooyinka, doorarka iyo masuuliyadaha lamaane kasta.

Ballanqaadka 7

Dadka iyo bulshadu waxay helaan taageero si joogto ah loo waafajiyo oo la wanaajiyo oo ku salaysan jawaab celin iyo waxbarasho.

Shuruudaha:

7.1

Si joogto ah u dhegayso oo uga jawaab faallooyinka iyo talooyinka dadka iyo bulshada ee ku saabsan ururka iyo shaqadiisa.

7.2

Uruurinta xogta la kala saaray ee go'aan qaadashada ka tarjumaysa kala duwanaanshaha dadka iyo bulshooyinka iyo siyaabaha hoos u dhigaya baahida iyaga.

7.3

Isticmaal xogta korjoogteynta, jawaab celinta, cabashooyinka iyo barashada si ay u hagto go'aan qaadashada, iyo si loo horumariyo barnaamijyada iyo hababka shaqada ee ururka

7.4

La wadaag falanqaynta iyo barashada jawaab celinta iyo la socodka iyo wixii isbeddel ah ee la xidhiidha dadka iyo bulshooyinka ay taageerto ururka iyo dadka ay khusayso.

7.5

Samee hab urureed isku xidhan oo loogu talagalay barasho joogto ah iyo hagaajinta ficilada iyo siyaabaha loo shaqeeyo si si wanaagsan loo daboolo ballanqaadyada tayada iyo isla xisaabta

Ballanqaadka 8

Dadka iyo bulshadu waxay la falgalaan shaqaalaha iyo iskaa wax u qabso ixtiraam leh, karti leh, oo si wanaagsan loo maamulay.

Shuruudaha:

8.1

Hoggaaminta, shaqaalaha iyo iskaa wax u qabso waxay kor u qaadaan oo muujiyaan dhaqanka urureed ee tayada iyo isla xisaabtanka.

8.2

Ilaali jawi shaqo oo badbaado leh oo loo dhan yahay, adoo qaadaya tillaabooyin lagu ilaalinayo badbaadada, amniga iyo wanaagga iyo sharafta dhammaan shaqaalaha iyo mutadawiciinta.

8.3

Hubi in dhammaan shaqaalaha iyo mutadawiciinta ay haystaan taageerada lagama maarmaanka ah, xirfadaha iyo kartida si ay u gutaan doorkooda iyo mas'uuliyadahooda si wax ku ool ah oo xisaabtan leh.

8.4

Hubi in dhammaan shaqaalaha iyo mutadawiciinta ay fahmaan oo ay raacaan xeerka anshaxa, kaas oo, ugu yaraan, mamnuucaya nooc kasta oo ka faaiidaysi, xadgudub, kadeedis, ama takoorid ka dhan ah dadka ama si xun u isticmaalka agabka

8.5

Hubi inay jiraan badbaado, qarsoodi ah oo la heli karo dariiqooyin loogu talagalay dhammaan shaqaalaha iyo iskaa wax u qabso si ay u soo gudbiyaan walaacyada oo ay u soo sheegaan anshax-xumada, iyada oo ilaalin ku habboon kuwa ka warbixinaya.

8.6

Qaado wakhti ku habboon, tallaabooyin ku habboon si aad wax uga qabato anshax-xumada dhammaan shaqaalaha iyo mutadawiciinta, si waafaqsan dhaqanka wanaagsan ee la aqoonsan yahay.

8.7

Samee habab urureed isku xidhan si loo hubiyo in agabka bini'aadanka loo maareeyo si wax ku ool ah si cadaalad ah, aan takoor lahayn oo daah-furan, iyadoo la raacayo hab-dhaqan wanaagsan oo la aqoonsan yahay.

Ballanqaadka 9

Dadka iyo bulshadu waxay filan karaan in kheyraadka loo maareeyo si anshax iyo xilkasnimo leh.

Shuruudaha:

9.1

Hubi karti iyo agab ku filan si aad u buuxiso ballanqaadyada ururka.

9.2

U maamul kheyraadka maaliyadeed si xilkasnimo leh si waafaqsan dhaqamada wanaagsan ee la aqoonsan yahay.

9.3

Hubi in lacag ururinta, abaabulka agabka, iyo qoondaynta maalgelintu ay yihiin kuwo anshax leh oo aan wax u dhimayn ballan-qaadyada iyo qiyamka ururka.

9.4

Maamul oo u isticmaal kheyraadka si ay u gaaraan ujeedadooda, yaraynta qashinka iyo saameynta deegaanka.

9.5

Aqoonsiga, ka hortagga iyo maaraynta khataraha dhammaan heerarka kala duwan ee ururka, oo ay ku jiraan musuqmaasuqa, wax isdaba marinta, ku takrifalka kheyraadka iyo iska hor imaadyada danaha, kana qaado tallaabada ku habboon haddii kuwaas la ogaado.

9.6

Samee hab urureed isku xidhan si loo hubiyo in agabka loo maareeyo si hufan, hufan oo anshax leh.

Sheegashooyinka ku saabsan isticmaalka CHS

Shakhsi kasta ama urur kasta oo caawiya dadka iyo bulshada xaaladaha qalalaasaha iyo nuglaanshaha waxaa lagu dhiirigelinayaa inay isticmaalaan oo ay qaataan CHS oo waxay odhan karaan: "Waxaan ka shaqaynaynaa codsiga CHS." Sheegashooyinka kale ee ku saabsan u hoggaansanaanta ama u hoggaansanaanta Heerka waxa kaliya oo la samayn karaa iyada oo la raacayo habraaca xaqiijinta ee la aqoonsan yahay.

Qaamuuska

CHS, qeexitaannada soo socda ayaa lagu dabaqaa:

La xisaabtanka: habka loo isticmaalo awoodda si xilkaasimo leh, isla markaana lagula xisaabtamayo, lalana xisaabtamo daneeyayaasha kala duwan, oo ay ugu horreeyaan kuwa ay khusaysa adeegsiga awooddaas. La xisaabtanka macneheedu waa in dadka iyo bulshada laga dhigo udub dhexaadka go'aannada arrimaha khuseeya iyaga, sida lagu qeexay sagaalka ballan ee CHS.

Kala duwanaansho: joogitaanka kala duwanaanshaha dadka marka loo eego haybtooda, asalkooda, waaya aragnimadooda, aragtidooda iyo sifooyinkooda. Kala duwanaanshahan waxaa ka mid noqon kara, laakiin aan ku xaddidnayn, arrimo ay ka mid yihiin isir, qowmiyad, lab iyo dhedig, da'da, nooca galmoodka, heerka dhaqan-dhaqaale, awoodaha/naafanimada, caqiidada diinta iyo asalka dhaqanka.

Hubi: waxay tusinaysaa in ay jirto xoogaa dib-u-eegis gudaha ah, kormeer iyo koontarool ururku si loo hubiyo in ballanqaadyadu dhacaan.

Sinnaanta: waa xaalad qofka ama kooxaha loola dhaqmo si cadaalad ah iyadoo loo eegayo baahiyahooda gaarka ah.

Hab urureed isku xidhan oo la dejiyay: habab habaysan iyo habaysan oo lagu meel mariyo ururka si wax looga qabto yoolalka, loogu hoggaansamo si joogto ah ururka oo dhan iyadoo lagu salaynayo hababka ugu wanaagsan laguna salaynayo baahiyihiisa.

Ka mid noqoshada: dadaalka badheedhka ah iyo dadaalka firfircoon ee lagu abuurayo jawi iyo ku dhaqma ixtiraam, qiimeeya oo taageera ka qaybgalka buuxa ee shakhsiyaadka ka soo jeeda asal kala duwan iyo aqoonsiyo kala duwan.

Ka-qaybgalka: hababka iyo hawlaha u oggolaanaya dadka iyo bulshooyinka inay door firfircoon ka ciyaaraan dhammaan hababka go'aan-qaadashada ee saameeya iyaga. Ka qaybqaadashada macne leh waxay ku lug leedahay dhammaan kooxaha, oo ay ku jiraan kuwa ugu nugul iyo kuwa la takooro waxaana loo habeeyey si waafaqsan baahida gaarka ah ee dadka iyo dookhooda. Ka qaybqaadashadu waa ikhtiyaari.

Dadka iyo bulshooyinka ku jira xaaladaha qalalaasaha iyo baylahda: wadarta guud ee haweenka, ragga, gabdhaha iyo wiilasha leh baahiyo kala duwan, baylahda iyo awoodaha kuwaas oo ay saameeyeen masiibooyinka, colaadaha, saboolnimada ama dhibaatooyinka kale iyo caqabadaha.

Habka: ficilada, agabka iyo agabka loo baahan yahay si loo fuliyo mid gaar ah hawsha ama yoolka si joogto ah oo hufan. Kuwani waxay noqon karaan wax ka badan ama ka yar mid rasmi ah, iyadoo ku xiran macnaha guud iyo arrimaha sida xajmiga iyo awoodda urur.

Tayada: waa astaamo hubinaya in taageerada la siiyo dadka iyo bulshooyinka ay buuxiso baahiyahooda iyo rajooyinkooda si maldahan ama loo sheegay oo ixtiraamaya sharafta dadka.

Adkeysiga: kartida qofka ama bulshada ay la kulmaan khataraha si ay isaga caabiyaan, u nuugaan, u dejiyaan ugana soo kabtaan waxyeelada khatarta waqti ku habboon oo hufan.

Khayraadka: waxa uu ururku u baahan yahay si uu u fuliyo hawshiisa, oo ay ku jiraan laakiin aan ku xaddidnayn, dabiiciga, aadanaha, dhaqaalaha, raasamaal, tignoolajiyada iyo xog.

Xuquuqda: Xuquuqda ay dadku u leeyihiin inay nolol sharaf leh ku noolaadaan, xaq ay u leeyihiin inay helaan taageero iyo gargaar iyo xuquuqdooda ilaalinta iyo ammaanka, sida lagu qeexay Axdiga Bani'aadamnimada.

Shaqaalaha iyo iskaa wax u qabso: wakiil kasta oo loo magacaabay urur, oo ay ku jiraan maamulka iyo hoggaanka, shaqaalaha joogtada ah ama kuwa gaaban iyo la taliyayaasha.

Taageero: shaqo kasta ama hawl kasta oo ururku bixiyo ama la wadaago dadka iyo bulshada si loo gaaro yoolalka, wax looga qabto baahiyaha ama looga gudbo caqabadaha.

Halbeegga Bani'aadantinimada ee Xudunta ah ee Tayada iyo Isla Xisaabtanka (CHS) ayaa dejinaya sagaal ballan oo lagu hubinayo in ururadu ay taageeraan dadka iyo bulshooyinka ay dhibaatadu saameysey dhibaatooyinka iyo nuglaanshaha siyaabaha ixtiraamaya xuquuqdooda iyo karaamadooda oo kor loogu qaadayo doorkooda aasaasiga ah ee xal u helida dhibaatooyinka ay la kulmaan.

chs@chsalliance.org

www.corehumanitarianstandard.org